

Examen VMBO-GL en TL
2012

tijdvak 2
maandag 18 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 27 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
- A met het geven van een samenvatting van de tekst
  - B met het geven van een voorbeeld
  - C met het noemen van de aanleiding voor het schrijven van de tekst
  - D met het voorop plaatsen van een conclusie

Gebruik de onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 2 en 3.

De tekst kan worden verdeeld in vier delen:

Deel 1: alinea's 1 en 2

Deel 2: alinea's 3, 4, 5 en 6

Deel 3: alinea's 7, 8 en 9

Deel 4: alinea 10

- 1p 2 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 3, 4, 5 en 6)?
- A Locaties voor vervoer over water
  - B Positie van binnenvaart in vervoer
  - C Subsidies voor vervoer over water
  - D Voordelen van binnenvaart bij vervoer
- 1p 3 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 7, 8 en 9)?
- A Belang van keuze locatie bij vervoer over water
  - B Belemmerende factoren bij vervoer over water
  - C Problemen in Frankrijk bij vervoer over water
  - D Rol overheid bij vervoer over water
- 1p 4 Hoe kun je het verband tussen alinea 3 en alinea 4 het beste weergeven?
- A Alinea 3 en alinea 4 vormen een tegenstelling.
  - B Alinea 3 en alinea 4 vormen samen een opsomming.
  - C Alinea 4 geeft een nadere uitleg van de inhoud van alinea 3.
  - D Alinea 4 noemt een gevolg van de inhoud van alinea 3.
- 1p 5 Hoe kun je het verband tussen alinea 4 en alinea 5 het beste weergeven?
- A Alinea 4 en alinea 5 vormen samen een opsomming.
  - B Alinea 5 noemt een oplossing voor het probleem uit alinea 4.
  - C Alinea 5 noemt een voorbeeld bij de inhoud van alinea 4.
  - D Alinea 5 zwakt de inhoud van alinea 4 af.
- 1p 6 Hoe kun je het verband tussen alinea 9 en alinea 10 het beste weergeven?
- A Alinea 10 bevestigt de inhoud van alinea 9.
  - B Alinea 10 geeft een nadere uitleg van de inhoud van alinea 9.
  - C Alinea 10 noemt een oorzaak voor de inhoud van alinea 9.
  - D Alinea 10 zwakt de inhoud van alinea 9 af.

- 1p 7 “Het vervoer over de weg blijft desondanks verreweg het populairst.”
(regels 48-49)
→ Citeer de zin uit het tekstgedeelte van alinea’s 8 en 9 die hiervoor het duidelijkst een verklaring geeft.
- 1p 8 In alinea 2 wordt gesproken over drie gebieden waarop de scheepvaart zou moeten scoren.
→ Noem twee alinea’s waarin het aspect dienstverlening verder wordt uitgewerkt.
- 1p 9 “Volgens Platz kunnen de Europese rivieren met gemak twee keer zoveel vracht aan als op dit moment.” (regels 28-31)
→ Citeer de zin uit deel 3 (alinea’s 7, 8 en 9) waarin Platz aangeeft dat dit toch niet zó gemakkelijk zal gaan.
- 1p 10 “Collectief zouden we veel meer kunnen regelen, wat opslag en overslag betreft.” (regels 138-140)
→ In welke alinea wordt het tegenovergestelde beweerd?
- 1p 11 Wat is het belangrijkste doel van de schrijver met de tekst *Veertig vrachtwagens op één binnenvaartschip*?
De schrijver wil de lezer
A ervan overtuigen dat de schippers meer gezamenlijk moeten regelen.
B ervan overtuigen dat het belangrijk is dat het vervoer over water gaat groeien.
C informeren over de problemen en de voordelen die het vervoer per binnenvaartschip oplevert.
D informeren over het belang van meer en grotere schepen om het vervoer over water te bevorderen.
- 1p 12 Wat is de hoofdgedachte van de tekst *Veertig vrachtwagens op één binnenvaartschip*?
A Als de binnenvaartsector meer samenwerkt, is de kans groot dat het vervoer over water groeit.
B De binnenvaart is ruim, goedkoop en schoon, maar groeit niet, zo lang de combinatie met wegvervoer niet beter geregeld is.
C Het vervoer over water groeit te weinig doordat de bedrijven vaak geen locaties kiezen die aan vaarwater liggen.
D Nederland zal meer moeten investeren in de infrastructuur van de Europese waterwegen om het vervoer over water te stimuleren.

Tekst 2

- 9p **13 Samenvattingsopdracht**
Vat de tekst *Wie aardig is, gunt de ander het goede* samen in maximaal 140 woorden.
Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:
- 1 het algemene oordeel van mensen over aardig zijn voor anderen
  - 2 welke verklaring voor dit oordeel mogelijk is
  - 3 de invloed van de hoeveelheid rangen en standen op aardig zijn voor anderen volgens Wouters
  - 4 de twee soorten verschillen die je volgens Wouters kunt onderscheiden bij de invloed van rangen en standen
  - 5 de vier kenmerken van aardigheid die Stefan Einhorn noemt

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel het aantal woorden en noteer het aantal onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p **14** Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben.
De afbeelding
- 1 trekt de aandacht.
  - 2 geeft een voorbeeld bij de tekst.
  - 3 is nodig om de tekst te begrijpen.
- Welke functies heeft de afbeelding in deze advertentie?
- A** alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3
- 1p **15** Voor wie is deze advertentie bedoeld?
Voor mensen
- A** die informatie willen hebben over werken bij de overheid.
B die veel weten over maatschappelijke vraagstukken.
C die via internet op zoek zijn naar misstanden in de Derde Wereld.
D die willen weten hoe modemerken met kinderarbeid omgaan.
- 1p **16** Wat is het belangrijkste doel van de adverteerder met deze advertentie?
- A** de lezer een belangrijk probleem voorleggen
B de lezer met een foto en een tekst amuseren
C de lezer tot handelen aansporen
D de lezer zo duidelijk mogelijk informeren

Tekst 4

- 1p 17 Op welke wijze wordt de tekst *Planten met pit* in alinea 1 ingeleid?
- A door de lezer een negatief advies te geven
  - B door een deskundige aan de lezers voor te stellen
  - C door een paar kanten van het onderwerp te noemen
  - D door een samenvatting van de tekst te geven

Gebruik de volgende informatie voor het beantwoorden van de vragen 18 en 19.

De tekst *Planten met pit* kan worden ingedeeld in de volgende delen:

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea's 2, 3 en 4

Deel 3: alinea 5

Deel 4: alinea's 6, 7 en 8

- 1p 18 Welk kopje geeft het beste de inhoud van deel 2 (alinea's 2, 3 en 4) weer?
- A Biobrandstoffen
  - B Palmolie
  - C Luchthavens en centrales
  - D Tropische gewassen en gras
- 1p 19 Welk kopje geeft het beste de inhoud van deel 3 (alinea 5) weer?
- A Arme landen
  - B Nadelen
  - C Onderzoek
  - D Rijke landen
- 1p 20 Hoe kun je het verband tussen alinea 1 en alinea 2 het beste weergeven?
- A Alinea 2 noemt een oorzaak voor de inhoud van alinea 1.
  - B Alinea 2 noemt een voorbeeld bij de inhoud van alinea 1.
  - C Alinea 2 vormt samen met alinea 1 een tegenstelling.
  - D In alinea 2 wordt een conclusie uit alinea 1 getrokken.
- 1p 21 Hoe kun je het verband tussen alinea 4 en alinea 5 het beste weergeven?
- A Alinea 4 en 5 vormen samen een opsomming.
  - B Alinea 4 en 5 vormen samen een tegenstelling.
  - C Alinea 5 geeft een antwoord op een vraag uit alinea 4.
  - D Alinea 5 noemt een oorzaak voor de inhoud van alinea 4.

- 1p **22** Een schrijver kan in een tekst gebruikmaken van
- 1 feiten
  - 2 de mening van zichzelf
  - 3 de mening van anderen
- Waarvan maakt de schrijver gebruik in deze tekst?
- A alleen 1 en 2
  - B alleen 1 en 3
  - C alleen 2 en 3
  - D 1, 2 en 3
- 1p **23** In alinea 6 van de tekst staat een tegenstelling tussen vroeger en nu.
→ Welke tegenstelling is dat?
Geef je antwoord in maximaal 20 woorden.
- 1p **24** Op welke manier doet Nederland volgens de tekst mee aan het gebruik van bio-energie?
- A meer dan alle andere landen van de wereld
  - B op bescheiden schaal
  - C pas als de oliemaatschappijen willen meewerken
  - D pas als het onderzoek duidelijker resultaten heeft opgeleverd
- 1p **25** Wat is het voornaamste doel van de schrijver met alinea 8?
De schrijver wil
- A een conclusie trekken.
  - B een samenvatting geven.
  - C een voordeel benadrukken.
  - D een misverstand opheffen.
- 2p **26** Welke twee voordelen van oliewinning uit algen noemt de tekst?
- 1p **27** Wat is het belangrijkste doel van de schrijver met de tekst *Planten met pit*?
De schrijver wil
- A de lezers ertoe aanzetten op bio-energie over te gaan.
  - B de lezers informatie geven over de vele vormen van biobrandstoffen.
  - C de lezers waarschuwen voor de hoge productiekosten van biobrandstoffen.
  - D de lezers zijn persoonlijke mening over bio-energie geven.
- 1p **28** Wat is de hoofdgedachte van de tekst *Planten met pit*?
- A Dankzij bio-energie worden klimaatveranderingen voorkomen.
  - B Dankzij de zon is er ook in de toekomst geen gebrek aan energie.
  - C Planten die worden gebruikt voor energiewinning, veroorzaken voedseltekorten in de derdewereldlanden.
  - D Planten en algen kunnen de grondstof vormen voor bio-energie, maar daarvoor moeten nog veel problemen opgelost worden.

Schrijfofdracht

Na schooltijd zit je met een aantal leerlingen uit je klas na te praten over de tekst *Planten met pit*. De biologiedocent heeft jullie onlangs al eens gezegd dat alle brommerrijders van de school maar eens moeten overgaan op biobrandstof. Want de gewone benzine wordt langzamerhand schaars. Er is dichtbij de school een benzinstation waar je die biobrandstof voor brommers kunt kopen. Volgens de docent wordt het tijd op school een actie over dit onderwerp te beginnen. De brommerrijders waren het niet zo maar met hem eens: er is volgens hen olie genoeg in de wereld. Vooral op zee zijn er nog veel olievelden aan te boren. Jullie praten erover of de docent gelijk heeft. Die biobrandstof is duurder dan gewone benzine. Kan de motor van de brommer er wel tegen? En rijdt de brommer dan net zo hard als op gewone benzine? Jij stelt ook de vraag of boeren biobrandstof moeten gaan produceren in plaats van voedselproducten.

Jij raakt geïnteresseerd in het onderwerp, want jij hebt zelf ook een brommer. Wat is erop tegen om biobrandstof te gaan gebruiken als dat ook voor het milieu beter is? Het betekent ook werkgelegenheid voor de boeren. Jij besluit een artikel voor de website van de school te schrijven. Op de website is een Leerlingenrubriek, waarin leerlingen activiteiten kunnen aankondigen en meningen kunnen uiten. Door dat artikel kan duidelijk worden, hoe er over het onderwerp wordt gedacht op school.

13p **29 Een artikel voor de website van de school**

Schrijf in de uitwerkbijlage een artikel voor de website over bio-energie. Gebruik hierbij bovenstaande informatie en de inhoud van de tekst *Planten met pit*.

Je besteedt alleen aandacht aan de volgende punten:

- de aanleiding voor jou om het artikel te schrijven
- de mogelijkheid om energie uit planten te gebruiken
- jouw mening over het overgaan op biobrandstof
- een argument voor jouw mening
- de vraag of er een actie op school moet komen voor het gebruik van biobrandstof
- jouw eigen mening over zo'n actie
- een verzoek aan de lezers om ook hun mening over een actie te geven
- een voorstel voor het bespreken van die meningen tijdens een bijeenkomst
- een voorstel voor tijd en plaats van die bijeenkomst
- een verzoek aan lezers zich aan te melden voor de voorbereiding van de bijeenkomst via het e-mailadres van de Leerlingenrubriek.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.